

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Φύλλο εργασίας 1

Η αποστολή μας

Θα διερευνήσουμε τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι Μικρασιάτες πρόσφυγες ιδίως στα πρώτα χρόνια της εγκατάστασής τους στην Ελλάδα, μελετώντας προφορικές μαρτυρίες προσφύγων (οι οποίες μαγνητοφωνήθηκαν από επιστήμονες). Στόχος μας να συλλέξουμε τα στοιχεία εκείνα που θα μας επιτρέψουν να φανταστούμε και να παρουσιάσουμε θεατρικά τον διάλογο που θα μπορούσαν να έχουν οι πρόσφυγες με τα εγγόνια τους, διηγούμενοι γεγονότα σαν και αυτά που παρουσιάζονται στις μαρτυρίες.

Η διαδικασία

1. Θα διαβάσουμε με προσοχή τη μαρτυρία που μας έχει δοθεί, και θα κρατήσουμε σημειώσεις για:
 - το περιεχόμενο της μαρτυρίας πολύ συνοπτικά,
 - τα συμπεράσματα στα οποία οδηγηθήκαμε για το είδος και τις αιτίες των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι πρόσφυγες,
 - τα συναισθήματα που φανταζόμαστε ότι τους προκάλούσαν αυτά τα προβλήματα.
2. Στη συνέχεια, θα προετοιμάσουμε (σε γενικές γραμμές) τον διάλογο μεταξύ ενός ηλικιωμένου Μικρασιάτη πρόσφυγα (παππού ή γιαγιάς) και του εγγονού ή της εγγονής του:
 - Ο ηλικιωμένος διηγείται κάποιο επεισόδιο (ή κάποια επεισόδια) που αναφέρεται στη μαρτυρία που μελετήσαμε σχετικά με τη στάση των Ελλαδιτών απέναντι στους πρόσφυγες του '22. Ο εγγονός ρωτά για τις αιτίες αυτής της στάσης και ο ηλικιωμένος προσπαθεί να εξηγήσει. Τον διάλογο κλείνει ο εγγονός ή η εγγονή με κάποιο σχόλιο/συμπέρασμα.
 - Κάποιο από τα μέλη της ομάδας θα αναλάβει τον ρόλο του προσώπου που έχει δώσει τη μαρτυρία που μελετήσαμε (δηλαδή θα θεωρήσουμε ότι η μαρτυρία δίνεται από κάποιον παππού ή κάποια γιαγιά) και κάποιο άλλο μέλος θα αναλάβει τον ρόλο του εγγονού ή της εγγονής αυτού του προσώπου. Η ομάδα δίνει ιδέες για τα εξής: α) ποιο γεγονός ή ποια γεγονότα θα διηγηθεί ο ηλικιωμένος, β) ποια είναι τα συναισθήματά του και γ) πώς εξηγεί τη στάση των ντόπιων.
 - Τα μέλη που έχουν αναλάβει τους δύο ρόλους αυτοσχεδιάζουν, βασιζόμενα σε αυτή την προετοιμασία.

συνέχεια →

**Μαρτυρία Μαρίας
Κάργατζη-
Κυρατζή.
Μαρία Σωρού,
Πρόσφυγες
στο Μεραμπέλο
(1914-1940),
Άγιος Νικόλαος
2008, σ. 232-
233.**

«Εκάνανε μια επιτροπή και δηλώνανε τι είχε ο καθένας κι εμοιράσανε. Κι κάμανε χαρτιά και μας πήγανε στην Κριτσά. Δεν μας επήγανε εκεί που ήτανε τα τουρκικά, όπως πήγανε την κουριάδα μου.

Οι Κριτσώτες δεν μας θέλανε. Μας φωνάζανε Τουρκόσποροι! Μα εμείς τουρκόσποροι δεν είμαστε! Σαν εμάθανε πως ήθελαν [να] πάνε οι πρόσφυγες στο Θεολόγο επήγανε και εμαζώξανε τσ' ελιές. Άλλες τσι μαζώξανε κι άλλες τσι κόψανε άλλες τσι πήρανε, για να μη βρισκομε εμείς. Μα είχαμε κι εμείς στη Μικρά Ασία. Είχαμε αμπέλια, είχαμε χωράφια.

Όταν πήγαμε, δεν είχε δρόμο, μόνο ένα μονοπάτι. Τα κελιά μας τα κάμανε σπίτια. Όλα ήτανε με το χώμα στεγασμένα. Κι ήτρεχε το νερό, όταν έβρεχε κι έκανε κόλυμπο μέσα. Και μεις είμαστε ξυπόλητοι, γδυμνοί, εκατομμύρια αγκάθια στα πόδια μας! Ξυπόλητοι μ' ένα κουρέλι! Πώς εζήσαμε::

Επηγαίναμε, βέβαια, και στο χωριό όπου ήτανε μια κυρία κι αγοράζαμε το λάδι. Κι ερχόντουσαν οι Κριτσώτες και παίρνανε τσι ντομάτες, πατάτες, μαρούλια. Και πηγαίναμε και δεν βρίσκαμε τίποτα. Όχι όλοι, βέβαια! Είχε και καλούς, είχε και κακοί. Να μην κατηγορούμε!

Εφτά-οκτώ οικογένειες είμαστε στο Θεολόγο.

[.....]

Μετά, για ένα φεγγάρι εκατεβήκαμε στην Κριτσά. Με νοίκιο, εκεί κοντά στον Άγιο Παντελεήμονα, για να πηγαίνουνε τα παιδιά στο σχολείο.

Πιο μεγάλη από 15 χρονών ήμουνα, όταν παντρεύτηκα. Ο άνδρας μου αγάπανε μια Κριτσώτισσα. Και μια βραδιά που πήγε να τη δει ήτανε εκεί μια άλλη γειτόνισσα και του λέει: Η κόρη με τη μάνα μαλώνουνε και η μάνα της λέει:

-Μωρή, αυτό τον πρόσφυγα θα πάρεις; Και ξέρεις αν είναι Τούρκος και δεν είναι χριστιανός;

Αυτά λέγανε κι ασ τον ελέγανε Μανόλη. Και του λέει τότε ο πεθερός μου, όταν του είπε αυτά:

-Παρά να σε λέει Τούρκο, δεν έρχεσαι να πάρεις τη Μαρία, που είμαστε επαέ μια πόρτα κι είναι ορφανή και θα κάμεις μιστό;

Ο πεθερός μου μ' αγάπανε αλλά με την πεθερά μου δεν τάχαμε στα καλά. Δε με ήθελε, επειδή ήμουνα φτωχή και είμαστε και πέντε παιδιά. Σ' ένα σπίτι μικρό, ένα δωμάτιο που είχενε μόνο την παρασιά στη γωνιά. Ασοβάντιστο και άβαφο. Είχαμε και πεντέξι πιάτα χωματένια, που τα πλύνανε χωρίς σαπούνι!».